

مقدمات حذف دلار از معاملات مهترین کشورهای دنیا

این روزها که تحریم کشورهای مختلف توسط ایالات متحده آمریکا دست آویزی برای اعمال سیاست های امپریالیستی این کشور شده است آثار غیر انسانی فشارهای بین المللی را مردم زیادی از دنیا با پوست و گوشت خود حس کرده اند. کشورهای پر جمعیت و مهمی مانند ایران، چین، روسیه، ترکیه و ... که درصد قابل توجهی از مدیریت جهان را به دوش میکشند در دنیایی که صلح و اصلاح رویه عام سیاست ها شده است هنوز هم باید با خودکامگی و فتنه افکنی و جنگ افروزی آمریکا در گیر باشند.

ترامپ می خواهد خود را یک سیاستمدار توانمند جلوه دهد و هر کشوری که بخواهد در این زمینه برای وی مشکل ایجاد کند با تحریم های اقتصادی تحت فشار قرار می دهد. به هر حال باید به کسانی که آمریکا را کدخدای بلا معارض میدانند گفت که همه تحریم شدگان آمریکا برای مقابله با آن و بی اثر کردن تصمیم های یک طرفه برنامه های مدون و موثر دارند. چه بسا اگر به این روند ادامه داده شود به زودی دلار از سبد مبادلات بسیاری از کشورها حذف خواهد شد تا تاثیر اقتصادی آمریکا برای بخش زیادی از دنیا از بین برود.

مقابل به مثل ترکیه مقابل آمریکا

پس از ایجاد تنش میان روابط آنکارا و واشنگتن و آغاز فشارهای اقتصادی آمریکا، دولت ترکیه اقدامات گسترده ای را برای مقابله با تهدیدات کاخ سفید آغاز کرد که می توان از برنامه ریزی برای تجارت تهاتری با سایر کشورها، مذاکره با چین و روسیه و چندین کشور دیگر برای استفاده از پول ملی در مبادلات تجاری و همچنین افزایش تعرفه گمرکی واردات محصولات آمریکایی نام برد.

بحران اقتصادی و افزایش سرسام آور نرخ ارزهای خارجی از زمان بروز تنش بین آنکارا - واشنگتن بر سر زندانی شدن کشیش آمریکایی در شهر ازمیر ترکیه آغاز شده و همچنان ادامه دارد.

تداوم تنش در روابط میان آنکارا و واشنگتن موجب وارد آمدن شوکی به بازار ترکیه به ویژه بازار معاملات ارز این کشور شده به طوری که ارزش دلار و یورو اوایل هفته گذشته به ترتیب به ارقام بی سابقه 6.94 و 7.86 لیر افزایش یافت.

با بالا گرفتن تنش میان آنکارا و واشنگتن، وزیر بازرگانی ترکیه، آمریکا را به مقابله به مثل تهدید کرد. او اعلام کرد: در صورتی که آمریکا تحریم های جدیدی علیه ترکیه اعمال کند ما هم مقابله به مثل خواهیم کرد.

از سوی دیگر، مولود چاووش اوغلو، وزیر امور خارجه ترکیه در سخنانی در پایان دهمین کنفرانس سفیران این کشور، گفت می توان به راحتی بحران با آمریکا را حل و فصل کرد به شرط این که واشنگتن رویکرد خود را تغییر دهد.

او در پاسخ به سوالی مبنی بر این که نظر شما در باره این اظهارات ترامپ رئیس جمهور آمریکا چیست که گفته است ترکیه نشان داد دوست خوبی نیست گفت: «آمریکا دوست و دشمن خود را نمی شناسد و آن را نمی بیند».

در اطلاعیه وزارت خزانه داری و دارایی ترکیه آمده است که در راستای تداوم سیاست های مقابله جویانه با تحریم های آمریکا، تدابیر آرامش دهنده ای برای رفع نگرانی در خصوص وام های بانکی تولید کنندگان و مصرف کنندگان در بخش های صنعتی، کشاورزی و خدمات اقتصادی ملی اتخاذ شده که از امروز به اجرا در می آید.

در اطلاعیه این وزارتخانه آمده است: با آغاز فشار آمریکا علیه اقتصاد ترکیه، شاهد افزایش ناگهانی نرخ ارزهای خارجی در بازار و افت ارزش پول ملی لیر بودیم که این موضوع نگرانی ها و اضطراب را در امور بانکی به ویژه در بخش اعتبارات ایجاد کرد ولی وزارت خزانه داری و دارایی تدابیری برای ایجاد آرامش در خصوص موضوع وام بانکی تولید کنندگان و مصرف کنندگان بخش اصلی خدمات، صنعت و کشاورزی اقتصاد ملی، اتخاذ کرد.

بر اساس اطلاعیه این وزارتخانه ترکیه، کانال ها و مجاری دریافت وام بانکی همچنان باز خواهد بود و برای اطمینان از پایداری جریان تامین مالی و نقدینگی جاری در شرکت ها، سیاست انعطاف پذیری در قیمت گذاری ها ادامه خواهد یافت.

این اطلاعیه می افزاید: ارزش ضمانت های گرفته شده از متقاضیان وام های ارزی، پس از جهش نرخ ارزهای خارجی به کمتر از وام داده شده تقلیل یافت اما از وام گیرندگان تقاضای ارایه ضمانت های جدید نخواهد شد.

بر اساس تدابیر اعلامی این وزارتخانه، هزینه بیش از حد مجاز کارت های اعتباری بانکی شرکت ها به دلیل افزایش نرخ ارزهای

خارجی نادیده گرفته می شود و اقدامی از سوی بانک برای ابطال آن صورت نمی گیرد.

بنا بر اطلاعیه منتشره وزارت خزانه داری و دارایی ترکیه، جریمه تاخیر در بازپرداخت وام ها و بدهی کارت های اعتباری شرکت ها پس از تاریخ هشتم ماه جاری میلادی به دلیل رشد ناگهانی نرخ ارزهای خارجی اخذ نخواهد شد و نقد نشدن چک های صادر شده از سوی آنها پس از این تاریخ نیز با ضمیمه شدن اسناد معتبر به بانک مرکزی ارسال خواهد شد تا در ادامه، در زمینه دریافت وام و خدمات بانکی دچار مشکل نشوند.

مصطفی وارانک وزیر صنعت و فناوری ترکیه نیز روز گذشته در راستای مقابله با تحریم های آمریکا، بسته حمایتی از تولیدکنندگان داخلی این کشور را تشریح کرد که از مهمترین مفاد این بسته می توان به ارایه زمین رایگان و اختصاص بودجه های حمایتی چندین میلیون لیری نام برد.

توافق ترکیه و فرانسه برای مقابله مشترک با تحریم های آمریکا

مقامات ترکیه روز پنجشنبه اعلام کردند که رجب طیب اردوغان رئیس جمهور این کشور با همتای فرانسوی خود صحبت کرده و این اطمینان از طرف امانوئل ماکرون به وی داده شده است که ثبات اقتصادی ترکیه برای فرانسه اهمیت زیادی دارد.

آمریکا به ترکیه هشدار داده است که اگر اندرو برانسون، کشیش آمریکایی زندانی را تحویل ندهد، آنکارا باید انتظار تحریم های بیشتری را داشته باشد.

برانسون که در استان ازبیر ترکیه ساکن بوده و تبعه ایالات متحده است، به اتهام همکاری با گروه تروریستی گولن و دست داشتن در توطئه کودتای نافرجام دو سال پیش ترکیه، بازداشت شده و تحت تعقیب قضایی قرار دارد. ترکیه تا کنون با درخواست واشنگتن برای لغو پیگرد قضایی و آزاد کردن این کشیش مخالفت کرده است.

دولت ترامپ پیش از این دو وزیر دولت ترکیه را نیز تحریم کرده است تا فشارها برای آزادی برانسون را افزایش دهد.

برات البایراک، وزیر دارایی ترکیه به سرمایه گذاران بین المللی اطمینان داده که ترکیه از بحران ارزی اخیر قوی تر از گذشته سر بر خواهد آورد. وی همچنان تاکید کرده که بانک ها وضعیت مطلوبی دارند و ترکیه ممکن است از اختلاف فعلی با آمریکا رها شود.

برگ برنده مسکو برای مقابله با تحریم های واشنگتن

دولت آمریکا قصد دارد تحریم های بیشتری را علیه روسیه وضع کند و همین امر بحث های مختلفی را هم در آمریکا و هم در روسیه در پی داشته است.

آمریکا گفته است که این احتمال وجود دارد که صادرات کالاهایی که از نظر امنیت ملی برای روسیه اهمیت دارد را متوقف خواهد کرد و حتی این احتمال وجود دارد که کل صادرات آمریکا به این کشور متوقف شود.

با توجه به اینکه واشنگتن احتمالاً در اعمال فشار تحریمی علیه روسیه از هیچ اقدامی فروگذار نخواهد کرد، روسیه هم گزینه های مختلفی برای پاسخ و مقابله به مثل با آمریکایی ها خواهد داشت.

نمایندگان مجلس روسیه هشدار دادند هرگونه اقدام تحریمی از سوی آمریکا به شدت توسط مسکو پاسخ داده خواهد شد و همکاری دو کشور در حوزه های حساس را تحت تأثیر قرار خواهد داد. اصلی ترین برگ های برنده روسیه در برابر آمریکا ۵ حوزه زیر هستند که به تفصیل به آنها خواهیم پرداخت.

تیتانیوم

در یک تقابل تحریمی تمام عیار، دولت روسیه می تواند صادرات تیتانیوم و قطعات تیتانیومی به آمریکا را با متوقف کرده یا محدود کند. شرکت آویسما حدود یک سوم کل قطعات تیتانیومی صنعت هواپیماسازی در جهان را تأمین می کند. این کشور ۷۰ درصد تولیدات خود را صادر کرده و ۴۰ درصد از قطعات تیتانیومی مورد نیاز بوئینگ را در کنار ۶۰ درصد قطعات مورد نیاز

ایرباس را تأمین می‌کند.

آویسما همچنین کل قطعات تیتانیومی مورد نیاز شرکت امبرائر برزیل را نیز تأمین می‌کند. جایگزین کردن قطعات تیتانیومی روسیه برای شرکت بوئینگ تقریباً غیرممکن خواهد بود.

آمریکا و روسیه تقریباً به صورت همزمان و در دهه ۱۹۵۰ کار بر صنعت تیتانیوم را آغاز کردند اما روسیه در این زمینه موفقیت بیشتری داشته و توانسته است آلیاژهای تیتانیومی با کیفیت بالا تولید کند.

بوئینگ حتی نمی‌تواند دیگر فلزات را جایگزین تیتانیوم روسیه کند؛ چراکه تیتانیوم مزایای بسیار بیشتری در مقابل دیگر عناصر مشابه دارد؛ چراکه در ساخت هواپیماها باید از موادی استفاده شود که بتواند فشار شدید در زمان پرواز و سرعت بالا را تحمل کند.

پیش‌تر هواپیماها با فولاد ساخته می‌شدند اما تیتانیوم با همان مقاومت فولاد ۴۵ درصد سبک‌تر است.

عبور و مرور هواپیماها از آسمان روسیه

روسیه در موقعیت استراتژیک بین شرق و اروپا قرار دارد و می‌تواند با اعمال تعرفه‌های بیشتر و حتی ممنوع کردن ورود هواپیماهای عبوری آمریکایی از آسمان خود تحریم‌های واشنگتن را پاسخ دهد.

شرکت‌های هواپیمایی یا باید تعرفه‌های بالاتر را بپردازند و یا اینکه به سمت استفاده از دیگر مسیرهای پروازی بروند که در این صورت نیز با توجه به اینکه مسیر نزدیک‌تر برای رسیدن به مقصد خود که از آسمان روسیه عبور می‌کند را از دست می‌دهند، رقابت‌پذیری آنها در برابر دیگر شرکت‌های اروپایی و آسیایی از بین خواهد رفت.

در بدترین حالت ورود آنها به آسمان روسیه ممنوع خواهد شد و شرکت‌های آمریکایی مجبور می‌شوند بزرگترین کشور جهان را دور بزنند که این مسئله به افزایش شدید هزینه سوخت آنها منجر خواهد شد. در دو حالت شرکت‌های هواپیمایی آمریکایی با هزینه‌های سنگین و ضررهای هنگفت مواجه می‌شوند که برای صنعت هواپیمایی آمریکا بسیار فاجعه‌بار است.

LNG و دیگر حامل‌های انرژی

روسیه می‌تواند توان‌های انرژی به آمریکا LNG

را نیز متوقف کند. روسیه معادل ۸ میلیارد دلار نفت و محصولات پتروشیمی به آمریکا طی یک سال صادر کرده است که معادل ۴.۶ درصد کل صادرات این کشور محسوب می‌شود. به همین دلیل ممنوع شدن صادرات حامل‌های انرژی به آمریکا آسیبی به شرکت‌های روس وارد نمی‌کند و آنها می‌توانند به سمت دیگر مشتریان در آسیا بروند. اما داستان برای آمریکا چهل می‌تواند به معنای سوخت‌رسانی به آمریکا باشد. تولید LNG از روسیه آن را دوباره به اروپا صادر می‌کنند تا بتوانند نقش جدی در حوزه انرژی در جهان ایفا کنند. توقف صادرات حامل‌های انرژی روسیه به آمریکا این رویای واشنگتن را نقش بر آب می‌کند.

شرکت‌های آمریکایی فعال در روسیه

در حالی که روابط سیاسی بین آمریکا و روسیه در حال بدتر شدن است، بسیاری از شرکت‌های آمریکایی به فعالیت خود بدون دخالت روسیه در خاک این کشور ادامه می‌دهند. روسیه می‌تواند در پاسخ هر گونه تحریم از سوی آمریکا، شرایط کار برای این شرکت‌ها که از جمله مهمترین آنها می‌توان به پیسی، مک‌دونالد، بوئینگ، موندلنز، جنرال موتورز، جانسون اند جانسون، کارگیل، آلکوا و جنرال الکتریک اشاره کرد را سخت‌تر کند.

از طرف دیگر تعداد شرکت‌های روس فعال در آمریکا بسیار کم است و آمریکا نخواهد توانست به این اقدام روسیه پاسخ درخور بدهد. تنها نگرانی مسکو از اجرای این سیاست کارکنان روسی هستند که در شرکت‌های آمریکایی مشغول به کار هستند.

البته اخیراً وزیر اقتصاد روسیه طی مصاحبه ای گفت با توجه به اشتغال اتباع روس در شرکت‌های آمریکایی، مسکو برنامه‌ای برای اعمال تحریم علیه آنها ندارد.

موتورهای فضاپیما

موتورهای فضاپیمای تولیدشده توسط روسیه نیز یکی از برگ‌های برنده کرملین در برابر کاخ سفید است. دسترسی به این موتورها که نام آنها RD-180 است برای ناسا و پنتاگون در راستای ارسال ماهواره به فضا بسیار اهمیت دارد.

تاکنون تلاش‌های واشنگتن برای توقف وابستگی به این موتورها با شکست مواجه شده و آنها نتوانسته‌اند موتور مشابهی تولید کنند.

سازمان تحقیقات فضایی آمریکا از موتورهای روس برای ارسال ماهواره و محموله به ایستگاه‌های فضایی بین‌المللی استفاده می‌کند. البته RD-181 نیز موتور فضا پیمای دیگری است که ناسا در فعالیت‌های خود در فضا به شدت به آن نیاز دارد.

اخیراً یک نماینده بلندپایه روس اعلام کرد این کشور می‌تواند صادرات موتورهای فضاپیما به آمریکا را تحریم کند.

محور چین-روسیه-ایران-ترکیه در پی حذف دلار از مبادلات تجاری

کلرا پورتلا، کارشناس دانشگاه والنسیای اسپانیا معتقد است رویکرد کنونی دولت آمریکا در اعمال تحریم‌های گسترده علیه کشورها غیرمعمول است. باید گفت که تحریم کردن دو وزیر دولت یکی از کشورهای متحد آمریکا توسط کاخ سفید نیز سابقه دارد.

این کارشناس بین‌المللی می‌گوید: هم‌اکنون اختلافات بین ترکیه و آمریکا جدی شده و سیاست آمریکا در تحریم این کشور که البته نتایج مطلوب آمریکا را در بر نداشته است، نظر رسانه‌ها را به خود جلب کرده و بر نگاه مقامات و صاحب‌نظران ترک نیز تأثیر خواهد گذاشت.

این مسئله همزمان با آغاز اعمال تحریم‌های آمریکا علیه ایران انجام می‌شود که البته اتحادیه اروپا به عنوان یکی از اصلی‌ترین متحدین آمریکا در جهان به شدت با این روند هم مخالف است.

باید گفت که در شرایط کنونی شکل، تأثیرگذاری و نوع تحریم‌های آمریکا که مشکل اصلی را ایجاد کرده است و این مسئله از موضوع خود اعمال تحریم‌ها مهم‌تر است.

اعمال تحریم‌های آمریکا علیه دیگر کشورها اگرچه نشان‌دهنده توانمندی اقتصاد آمریکا است اما می‌تواند این خطر را برای این کشور به وجود بیاورد که بیش از آنکه به کشورهای هدف مانند ایران و ترکیه آسیب برساند، به ضرر خود آمریکا تمام شده و به منزوی شدن هرچه بیشتر این کشور منجر شود و تأثیر تحریم‌ها را به میزان قابل توجهی کاهش دهد.

ترکیه می‌خواهد در این زمینه روسیه و ایران را که آنها نیز توسط آمریکا تحریم شده‌اند با خود همراه کند. اردوغان هفته گذشته طی سخنانی گفت که این کشور در حال آماده‌سازی شرایط برای مبادله با دیگر کشورها به خصوص روسیه، چین، ایران و اوکراین به ارزهای ملی خود است.

وی می‌گوید دلیل این تصمیم این است که ترکیه بیشترین مبادلات تجاری خود را با این کشورها دارد.

وزیر امور خارجه روسیه با واکنش مثبت به اظهارات اردوغان پس از دیدار با همتای ترک خود تأکید کرد که موضوع استفاده از ارزهای ملی و حذف دلار در مبادلات بین مسکو و آنکارا سال‌هاست که مورد توجه است.

وی گفت: مسکو در حالی به دنبال اجرای سیاست حذف دلار و استفاده از ارزهای ملی در مبادله با کشورهای نظیر ترکیه و ایران است که پیش‌تر اجرای سیاست مشابهی را با چین آغاز کرده است.

لاوروف گفت: با اطمینان می‌گویم که اقدام آمریکا در سوءاستفاده از دلار و جایگاه این ارز به عنوان ارز مرجع حساب ذخیره ارزی کشورها به کاهش ارزش آن و فروپاشی سلطه آن در بازار جهانی منجر خواهد شد.

باید گفت کشورهای نظیر روسیه، ترکیه و ایران از چند جهت از سقوط ارزش دلار و یا فروپاشی سلطه آن نفع خواهند برد که از جمله دلایل آن می‌توان به از بین رفتن تأثیر تحریم‌ها و همچنین تضعیف دلار به عنوان سنبل قدرت اقتصادی دولت آمریکا اشاره کرد.

تا پیش از این هیچ کشوری نبود که در حوزه اقتصادی و سیاسی قدرتی تقریباً معادل آمریکا داشته باشد، اما حالا که چین نیز به یک قدرت اقتصادی هم‌تراز آمریکا بدل شده است و هم از نظر حجم اقتصادی و هم از نظر صادرات می‌تواند با آمریکا رقابت کند، سیاست به چالش کشیدن جایگاه دلار از سوی یک محور اقتصادی جدید جان تازه‌ای گرفته است.

باید توجه داشت که تنها مبادلات تجاری مشمول تحریم‌های آمریکا می‌شوند که یا به دلار آمریکا انجام شوند و یا اینکه یک بانک آمریکایی در نقل و انتقال پول آن دست داشته باشد. پس برای دور زدن تحریم‌ها به یک بانک نیاز خواهد بود که با نظام بانکی آمریکا ارتباط نداشته باشد.

پس تنها چیزی که ایران و روسیه و احتمالاً در آینده نزدیک ترکیه برای دور زدن تحریم‌های دلاری آمریکا به آن نیاز خواهند داشت، استفاده از یک بانک غیرآمریکایی خواهد بود که ارتباطی هم با نظام بانکی آمریکا نداشته باشد.

نیل بهاتیا، کارشناس ارشد مؤسسه نیو امریکن سکيوریتی، معتقد است: تنها زیرساخت موردنیاز برای دور زدن تحریم‌های غیردلاری و انجام مبادلات تجاری به ارزی غیر از دلار یافتن یک بانک است که هم مبادله‌ای به دلار نداشته باشد و هم هیچ‌یک از سهامداران آن آمریکایی نباشند.

بهاتیا می‌گوید: با توجه به اینکه بیشتر کالاهای اساسی در جهان بر مبنای دلار تعیین قیمت می‌شوند، در اولین قدم مبادله به ارزهایی غیر از دلار هزینه بیشتری خواهد داشت.

درواقع دونالد ترامپ به عنوان رئیس‌جمهور آمریکا در حال شدت دادن به فاصله گرفتن هرچه بیشتر کشورها از دلار و رفتن به سمت تشکیل یک نظام پرداخت بین‌المللی بدون دلار است.

امکان استفاده از ارزهای ملی کشورها و یا حتی دیگر ارزهای بین‌المللی غیر از دلار در مبادلات دو یا چندجانبه بین‌المللی کاملاً فراهم است، اما نباید فراموش کرد که ثبات ارزی دلار یکی از اصلی‌ترین دلایل بی‌رقیب بودن این ارز در مبادلات بین‌المللی است.

نمی‌توان مدعی شد روبل روسیه، ریال ایران و لیر ترکیه در شرایط کنونی ثبات دارند. چیزی که باید به آن توجه کرد این است که علی‌رغم اینکه روس‌ها از پیشنهاد ترکیه در حذف دلار استقبال کرده‌اند، اما هنوز با گذشت سال‌ها از مطرح شدن این طرح، قرارداد یا توافق‌نامه‌ای بین دو کشور امضا نشده است.

نکته امیدوارکننده این است که کشورهای نظیر روسیه، ترکیه، چین و ژاپن ماه‌هاست که به سمت کاهش دارایی‌های دلاری خود قدم برداشته‌اند. روسیه طی سال گذشته میزان اوراق بدهی وزارت خزانه‌داری آمریکا که به دلار هستند را از حدود ۱۰۰ میلیارد دلار به ۱۴ میلیارد دلار در شرایط کنونی کاهش داده است. ترکیه نیز طی دو ماه می و ژوئن ۱۲ درصد از کل دارایی‌های دلاری خود شامل اوراق بدهی دولتی وزارت خزانه‌داری آمریکا را فروخت.

علت این مسئله این است که در پس تشدید تنش‌های سیاسی بین آمریکا و ترکیه، این کشور در تلاش است تا حد ممکن از دلار دور شود. این کشور تنها در ماه ژوئن حدود ۴ میلیارد دلار از اوراق بدهی دلاری خود را واگذار کرد. به طور کلی ترکیه از ابتدای سال جاری میلادی تاکنون دارایی‌های دلاری خود را ۵۲ درصد کاهش داده است.

گزارش‌ها حاکی از آن است که ترکیه طی ماه جاری نیز به این روند ادامه داده است.

دولت ژاپن نیز که پس از چین دومین دارنده بزرگ اوراق بدهی آمریکاست، حجم اوراق تحت تملک خود را طی ۱۲ ماه ۷ درصد کاهش داده و ۸۲.۹ میلیارد دلار آن را فروخته است. این کشور تنها در ماه ژوئن ۱۸.۴ میلیارد دلار اوراق بدهی آمریکا را واگذار کرده است.

چین هم که با در اختیار داشتن ۱۱۷۸ میلیارد دلار بزرگ‌ترین دارنده اوراق بدهی آمریکا محسوب می‌شود، اخیراً روند کاهش این دارایی‌ها را آغاز کرده و تنها در ماه ژوئن ۴.۴ میلیارد دلار آنها را فروخته است.

<https://www.otaghkhabar24.com/news/148464> Source URL: